

Cséka György
Nempink
Kiss Richárd: World Wide vieW megnyitójának szövege

Kiss Richárd 4 abszolút összefüggő, egymásra épülő, következetes projektje és kiállítása a bemutatott képek száma miatt simán bekerülhetne a rekordok könyvébe. A térben ugyanis több millió, sőt, milliárd kép van ilyen vagy olyan módon jelen. Azok a képek, amelyekkel beborítjuk a Földet, amelyek szinte maguktól, vírusként szaporodnak, hiszen bizonyos értelemben a folyamatosan fejlesztett digitális képalkotó eszközök, főképp a telefonok, és persze a változatos közlési felületek hívják elő, akarják a képeket, pusztán képességeikkel, lehetőségeikkel. Olyan vágyat keltenek, amely a képalkotó gépek és szituáció előtt valószínűleg nem, vagy nem ilyen tömeges formában létezett. Szaporítjuk a képeket, mert könnyedén és minden következmény nélkül megtehetjük, pontosabban, csak a pozitív következményről szeretünk tudni, arról, hogy képekben megalkotott, ideálisnak hitt, vágyott identitásunk és képeink a dolgokról megerősítést hoznak, tetszést aratnak. Körbelájkoljuk egymás hazugságait. Bár nyilvánvaló, hogy mást nem tehetünk, hiszen a kép nem az igazság terepe, hullámzó virágos rétje, ahol kellemesen andalgunk. A kép egy zombi, felfalja a szemünk, ledarálja az agyunk. Hogy a költészetnek is adjunk itt egy gellert.

A ma létező képtömegtől, ha az materializálná, simán beszakadna a földkéreg. Olyan rétegekben rakódik a bolygóra és egymásra a fotó, hogy nemcsak a leképezendő téma, tárgy, személy tűnik el, hanem maga a kép is. Befogadhatatlan, mert túl sok.

Annyi kép van, hogy már szart se látunk.

És ha látunk is valamit, már ezerszer láttuk, ezerszer megcsinálták, ezerszer érdektelen.

Érthetetlen, illetve nagyon is érthető, mitől van bennünk ez a képalkotó örület?

Mert alapvetően továbbra sem értjük a képeket, mert csak szavaink vannak, és rohadt sok szó kell hozzá, bonyolult, fellengzős álszociológiai- és filozófiai duma, amivel, mint egy csillogó lepellel, leborítjuk a képeket, hogy valamit értsünk belőlük. De akkor meg csak a lepel csillámló, tükröződő felületet látjuk, értjük. Azaz a közvetítőt, a nyelvet, ami a képeknek pusztán igen durva félrefordítása. A lepel alatt meg ki tudja, mi van.

Kiss Richárd, mint egy kegyetlen, kérlelhetetlen sakkozó, 4 lépésben bemattolja a szemünket. Úgy mutat több millió fotót, hogy egyetlen darabot sem látunk belőle, csak összegüket, átlagukat, a nagy, színes, pszichedelikus semmit.

Első lépésben, a *Camera locusban* Budapest látványosabb helyeiről gyűjti be és rakja egymásra az ott készült képeket egy az erre a célra írt program és egy fizikai eszköz, egy kis doboz segítségével. Meg kell, mondjam, az összes projekt megvalósítása közül nekem ez a kis oldszkúl és ultraprimitívnek látszó eszköz, módszer a kedvencem. Szerintem ennél tökéletesebb és abszurdabb metaforát kevesen alkottak egy ilyen szofisztikált szituációra, projektre. Ez a piros gombbal ellátott fekete doboz olyan, mint valami hidegháborús vicc, amikor az orosz és amerikai vezetők kb ilyesmi bonyolultságú cuccokkal játszadoztak napi szinten, az atombomba bepöccintésével fenyegetőzve.

Kiss, mint valami bombakereső titkos ügynök vagy terrorista, ezzel a dobozzal fizikai formában is oda kellett, hogy menjen az adott látványossághoz, és egy gombnyomással hívta le a google maps-hoz kötődő képeket, amiket az helyszínen megforduló emberek készítettek.

Nyilván, és paradox módon, minél nevezetesebb a helyszín, annál több kép töltődött le, annál kevésbé volt látható, felismerhető bármi. Az egymásra rakott képek, azok száma megsemmisíti a látványt. Ezeket a képeket, a megsemmisített látványt tudjuk megnézni, ha az egérrel a térkép adott pontjára kattintunk. Mindez leírva lazának tűnik, de a sorozat és a többi projekt mögött is komoly programozás, és sok-sok munkaóra, hónapok vannak, és persze zéró saját expó. Amiért örök hála és köszönet az emberiség nevében.

A következő lépés, a *Kollektív tudat* már túlfut az országhatáron - amiért még biztos intést kap, hiszen semmi sem szebb a Földön, mint kies országunk és csodálatos népe -, és a világ nagy városainak ultrahíres nevezetességeit veszi célba, pontosabban egy nagy képmegosztóra feltöltött és a témáról készített képeket tölti le, a korábbi projektben megalkotott program módosításával. A mű médiumot vált, immár nem interaktív módon tudunk állóképhez jutni, hanem a sok-sok képet, adott esetben pár százezret is, mozgásban, azaz egy-egy videóban látunk egymásba tűnni, folyni, természetesen ismét anélkül, hogy különösebben felismerhető lenne a téma. A világ illékony és folyékony árnyakra bomlik, mintha egy absztrakt álmodást látnánk, és nem tudnánk kikeveredni belőle, beszippan.

A harmadik húzásban, a *PLA.netben*, a korábbi algoritmust tovább fejlesztve, immár globális léptékben dolgozik az alkotó és szkriptje, a Föld összes országáról készült, országoként akár tízmillió nagyságrendű fotót rakja össze, egymásra egy-egy képben, és az egészet egy, szellemi értelemben monumentális és voltaképp végtelen albumban, amit tekinthetünk a világ képei foglatának is, egy olyan térképnek, ami azonban nem ábrázol, nem ír semmit. Jorge Luis Borges szerintem dalra fakadna, ha ezt látná. És milyen szuper lenne egy hasonló családi fotóalbum, amelyben csak egyetlen kép lenne, a család összes képe egyetlen felvételen. Minimum kevésbé lenne unalmas a családi délután, sőt, a családi élet.

A képek összessége gigantikus radírként töröl, semmisít meg minden láthatót. Pusztán ábránd egy olyan országot találni, ahol csak pár fotó vagy éppen egyetlen egy sem készült. Mintha csak akkor éreznénk valóságnak magunkat és a világot, amikor az képpé válik, azaz hamissá.

A *World Wide Map* betetőzése a három projektnek, a matt, mert mintegy kiteríti, valódinak látszó térkép formájában mutatja meg a földet beborító képmennyiséget, csak itt nem maguk a fotók vannak egymásra téve, átlagolva, hanem színértékeik. A fekete, komor táj kiválóan mutatja fotózási preferenciáinkat, az emberrajzás irányát a földön, hogy mely országokra, helyekre, látványokra irányul. Hogy én is átlagoljak: mindenki kb ugyanoda megy, és ugyanazt fotózza, ráadásul ugyanúgy, de ezt már rég tudjuk. A kép tiszta látványára nézve simán lehetne vírustérkép, mint, ahogy az is.

A *Mátrixban* Smith ügynök briliánsan megfogalmazta a szitot, hogy az emberi faj egy betegség, ragály. Csak sajnos erre még nem találták fel a gyógyszert, vakcinát. Igaz, nem is dolgozik rajta senki. Bár mondjuk a diktátorok igen.

Mindenesetre felemelő érzés ezt a felmérhetetlen mennyiségű fotót látni, amit nem látunk, és ami nem ábrázol semmit. A nem látható izgalmasabb, mint bármilyen látható, aminek voltaképp semmit jelentése nincs. A nem látható viszont elgondolkodtat. Bár a gondolkodás az nem éppen kúl. Inkább valami fekete, kényelmetlen, bonyolult, ronda és nem finom, és nem, mondjuk zöld, kék vagy pink, és mondjuk gif vagy smoothie.

Ezzel a nempink nemgiffel a kiállítás időközben ügyesen meg is nyitom.